

УДК 811.161.2'243:378.091.26

Зозуля І.Є.

Вінницький національний технічний університет

ТЕСТ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКІЙ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНІЙ

Анотація. У пропонованій статті розкрито зміст поняття «тест» у світлі сучасної освітньої парадигми. На підставі аналізу наукової літератури з окресленої проблеми автор дійшов висновку, що для контролю знань іноземних студентів з дисципліни «Українська мова як іноземна» найбільш виправданим буде використання різноманітних тестів, оскільки саме вони дозволять перевірити рівень сформованості значущих знань, умінь і навичок студентів. У статті окреслено специфічні особливості тесту з української мови як іноземної. Подано огляд стандартизованих та нестандартизованих тестів. Охарактеризовано тестові завдання закритої форми (завдання альтернативного, множинного, перехресного вибору; завдання на встановлення правильної послідовності) та тестові завдання відкритої форми (завдання з обмеженням на відповідь і з вільно сконструйованою відповіддю), наведено приклади завдань кожного виду.

Ключові слова: тест, види тестів, завдання відкритої форми, завдання закритої форми, українська мова як іноземна, іноземні студенти.

Zozulia Iryna

Vinnytsia National Technical University

TESTS: ASSESMENT INSTRUMENT OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Summary. The article outlines the specific features of the test in the Ukrainian as a foreign language. A review of standardized and non-standardized tests is provided. The test tasks of the closed form (tasks of alternative, multiple, cross choice, tasks for establishing the correct sequence) and test tasks of the open form (tasks with limitation on the answer and with freely constructed answer) are described, examples of tasks of each type are given. The main task of teaching Ukrainian as a foreign language is to train students use it as means of communication in all spheres of oral activity and everyday life. Implementation of novelty knowledge assessment methods is one of the most important aspects of the education reform in Ukraine. Tests are considered to be a reliable and efficient instrument of these methods. Test assignments in modern education are examined in this article. Survey of specific literature made it possible for the author to conclude that complex control of foreign students' practical knowledge and learning skills of Ukrainian language is guaranteed by different tests. In comparison with traditional control methods, test assignments proved to have more advantages including readability, usability, saving tuition time and intensification of learning process. The author introduces specific features of both standard and nonstandard tests assignments used in teaching Ukrainian as a foreign language, and characterizes closed tests (alternative, multiple, cross-, consequence choice) and open ones (answer limits, freely-constructed answers). Each type of test is supported by examples. Thus, test assignments open great opportunities for teaching Ukrainian as a foreign language, and organizing quality knowledge assessment. In combination with other education components, this approach helps to achieve the goals of teaching. Relevant test assessment guarantees positive feedback from students, promotes the efficiency of foreign language learning, and assists in general management of education process.

Keywords: test, types of tests, tasks of the open form, tasks of the closed form, Ukrainian as a foreign language, foreign students.

Постановка проблеми. Останнім часом методика навчання іноземної мови (українська мова як іноземна не є виключенням) переживає тестовий бум, у результаті якого в науковців сформувалися діаметрально протилежні погляди – від повного несприйняття до схвального застосування тестових завдань як ефективного універсального засобу контролю за сформованістю знань, умінь і навичок. Це пов'язано не лише з реалізацією основної функції тестів – контролю, але й зі стандартизацією процедури оцінювання якості знань, умінь і навичок, компетентностей студентів. Використання інноваційних технологій, перехід на тестову перевірку знань в Україні на державному рівні вимагають від студентів швидкого засвоєння знань, самостійного опанування значної частини матеріалу, його узагальнення. Велика увага приділяється контролю знань та умінь студентів, умінню застосовувати орфографічні та граматичні правила на практиці, умінню складати речення будь-якої структури за моделями. Отож питання точної оцінки рівня володіння іноземними студентами україн-

ською мовою стає гострою за орієнтації на сучасні тестові технології, оскільки саме тестування дає змогу достатньо точно визначати рівень знань, умінь і навичок студентів більш неупереджено й об'єктивно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема застосування тестів як ефективного засобу перевірки рівня засвоєння знань не нова в сучасній лінгводидактиці. Так, визначенню особливостей складання й використання тестів на уроках української мови присвячено праці С. Мельникової, В. Новосолової, Л. Плетнєвої, І. Ющука та багатьох інших вчених-дослідників. Останнім часом активізувалися дослідження наукових засад використання тестів під час викладання методики української та російської мов як іноземних (А. Бронська, Н. Булава, Д. Мазурик, Н. П'яст, Н. Шибко та інші) [2; 3; 8; 10; 12]. Так, колектив авторів Т.К. Ісаєнко та Г.М. Козуб створили практикум, у якому представлена система тестів з української мови як іноземної для студентів 1-4 курсів усіх спеціальностей. Тести охоплюють усі розділи навчальної програми для

студентів-іноземців [7]. Дослідниця Галина Бойко розглянула основні лексико-граматичні тести та вправи з української мови як іноземної для чужоземних студентів [2]. Мовознавець Романова О.О. у своєму науковому доробку проаналізувала проблеми створення тестових завдань для перевірки мовної компетенції та шляхи підвищення ефективності тестування; розглянула види тестових завдань для іноземців; запропонувала практичний матеріал [11]. Незважаючи на значний внесок різних українських науковців у розробку даного питання, проблема використання тестів як ефективного засобу контролю сформованості належного рівня володіння українською мовою іноземними студентами наразі недостатньо вивчена. Це й зумовлює **актуальність** нашої розвідки. Важливість тестового контролю полягає в тому, що він є ефективною формою перевірки, яка відповідає цілям контролю, вимогам, що висуваються до нього, і забезпечує ефективну реалізацію всіх його функцій у процесі навчання української мови як іноземної.

Мета та завдання статті. Головною метою цієї роботи є дослідження особливостей використання тестів як ефективного засобу контролю сформованості необхідних знань, умінь та навичок іноземних студентів з дисципліни «Українська мова як іноземна». Мета розвідки зумовила вибір таких завдань: на підставі аналізу наукових досліджень з лінгводидактики узагальнити погляди науковців на тлумачення поняття «тест», проаналізувати їхні види й особливості використання, дібрати приклади тестів, використання яких буде доцільним і ефективним під час контролю сформованості належного рівня знань іноземних студентів з української мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку методики тестування розглядається в якості основної форми виявлення рівня сформованості комунікативної компетенції.

На думку вчених, тест – це система спеціально підібраних перевірочних завдань, що дозволяють кількісно оцінити навчальні досягнення в одній або кількох сферах знань, тобто тест розглядається як інструмент, за допомогою якого проводиться процедура педагогічного тестування. У широкому контексті педагогічне тестування є сукупністю організаційних і методичних заходів, об'єднаних спільною метою з педагогічним тестом і призначених для підготовки та проведення процедури пред'явлення тесту, обробки, аналізу, інтерпретації та отримання результатів виконання тестів [9, с. 18].

Проаналізувавши думки різних методистів, ми дали своє визначення поняттю **тест**, а саме: це система завдань, виконання яких дозволяє визначити рівень сформованості комунікативної компетенції по заздалегідь встановленим критеріям. Тестування як форма контролю стимулює активність та увагу студентів на занятті, підвищує їхню відповідальність при виконанні навчальних завдань.

Система тестів, на нашу думку, допоможе студенту іноземцю зорієнтуватися у складному орфографічному матеріалі, засвоїти елементарні знання з фонетики, лексики, морфології та опанувати будову речень різних структур за зразками. Робота з тестами має характер рубіжного чи під-

сумкового контролю й проводиться після вивчення відповідних розділів програми. Програма з української мови як іноземної відрізняється від програми основних курсів застосуванням не лінійного принципу розподілу матеріалу, а ситуативно-тематичного із мінімізацією теоретичного матеріалу [9, с. 27]. Саме на ці аспекти ми й звертали увагу під час підбору різних тестових завдань.

У навчальному процесі використовуються **стандартизовані й нестандартні тести**. Стандартизованими вважаються офіційно зареєстровані тести, складені колективом фахівців і перевірені на великій кількості піддослідних. Наприклад, стандартизовані тести використовуються в системі тестування іноземних громадян з української мови.

Нестандартизовані тести можуть бути складені одним викладачем і застосовуватися в навчальному процесі в залежності від конкретних завдань.

Специфічними особливостями тесту є наступні [12, с. 87]:

- *стандартизована форма завдань і встановлена процедура проведення тестування забезпечують об'єктивність, уніфікованість перевірки, оперативність в роботі, економічність в часі;*

- *аспектність і комплексність перевірки володіння програмним матеріалом, які становлять зміст контролю. За допомогою тестування можна встановити рівень знань іноземного студента з дисципліни в цілому і з окремих її розділів;*

- *концентрованість перевірки володіння програмним матеріалом. Використання тесту дозволяє перевірити значний обсяг матеріалу в кожного студента;*

- *точність кількісного вираження результату. Тест має кількісне вираження (бал) якості виконання завдання. Результати виконання завдань тесту порівнюються із заздалегідь підготовленими еталонами (ключами), що дозволяє легко й точно встановити правильність або помилковість дій. Відповідно до певної шкали дається кількісна оцінка в балах;*

- *об'єктивність. Об'єктивність результатів тестування досягається: а) суворою регламентацією процедури тестування; б) чіткою структурою тесту; в) системою вимог до наповнення змісту; г) попередньою експериментальною перевіркою тестів. Тестові завдання мають на меті вимірювання з використанням спеціальної шкали (матриці) й математичної обробки результатів тестування, в зв'язку з чим оцінка, що виставляється за підсумками тестування, відрізняється об'єктивністю й незалежністю від суб'єктивної думки викладача;*

- *економічна ефективність. Тестування найбільш ефективно з економічної точки зору. Витрати часу на проведення тесту значно нижчі, ніж при письмовому або усному контролі, і припадають в основному на розробку якісного інструментарію, тобто мають разовий характер. Проведення тестування й контроль результатів в групі з 30 чоловік займає півтори-дві години, усний або письмовий іспит – не менше чотирьох годин;*

- *психологічні особливості тестування. При тестуванні всі іноземні студенти знаходяться в рівних умовах завдяки використанню єдиної процедури і єдиних критеріїв оцінки, що призво-*

дить до зниження передекзаменаційних нервових напружень. З іншого боку, від студентів, які пишуть тести, необхідною є готовність концентрувати увагу й пам'ять і точно діяти в умовах обмеженого часу.

Під час проведення занять з української мови як іноземної викладачі кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету використовують різнопланові тестові завдання. Розглянемо докладніше їхні типи й види.

Тестове завдання являє собою одиницю тесту. Тестове завдання включає:

– *інструкцію*, яка містить вказівки на те, яким чином іноземний студент повинен виконати завдання, де і як робити позначки й записи. Інструкція забезпечує доступність завдання й розуміння способів його виконання для студентів;

– *текст завдання*, наповнення якого визначається вмістом навчального матеріалу;

– *однозначну правильну відповідь* як основну вимогу до тестових завдань.

Розрізняють два типи тестових завдань, представлених різними видами [11, с. 210].

Тестові завдання в навчанні іноземних мов

Завдання закритої форми	Завдання відкритої форми
Завдання альтернативного вибору. Завдання множинного вибору. Завдання перехресного вибору. Завдання на встановлення правильної послідовності.	Завдання з обмеженням на відповідь. Завдання з вільно сконструйованою відповіддю.

Завдання закритої форми припускають, що студент повинен вибрати правильну відповідь з декількох варіантів. До даного типу тестових завдань відносяться:

1) *завдання альтернативного вибору*. Іноземному студенту пропонують вибрати правильну відповідь з двох варіантів. Наприклад:

Завдання. Виберіть правильну відповідь [3].

Ви добре знаєте ...

(А) українською мовою; (Б) українську мову.

Завдання альтернативного вибору ми застосуємо рідко, так як їхнім недоліком є велика ймовірність випадкового вибору, вгадування правильної відповіді;

2) *завдання множинного вибору*. Ми пропонуємо іноземному студенту вибрати один правильний з трьох і більше варіантів відповіді.

Завдання. Виберіть правильну відповідь [3].

У перші місяці навчання в університеті я вивчаю ...

(А) фізику; (Б) математику; (В) хімію; (Г) українську мову.

3) *завдання перехресного вибору* (на встановлення відповідності). Ми пропонуємо студентам зіставити елементи з двох блоків і встановити зв'язки з тими чи іншими ознаками (підібрати пари).

Завдання. Виберіть правильну відповідь [4].

1. Мій брат студент, він ... в університеті. (А) вивчати

2. Антон хоче ... економіку. (Б) вивчає

3. Дівчина ... англійську мову в школі. (В) вчиться

4. Анна хоче ... за кордоном. (Г) вчитися

4) *завдання на встановлення правильної послідовності*. Студенту пропонується скласти речення з даних слів або зв'язний текст з окремих частин. Наприклад:

Завдання. Складіть речення з даних слів [5, с. 47].

Фізики, проводять, студенти, на, експерименти, уроці

Завдання. Прослухайте текст про радіо й бездротовий зв'язок і визначте послідовність подій [5, с. 48].

(А) Термін «радіо» ввів Едуард Бранлі 1890 року.

(Б) 1837 року німецький фізик Карл А. Штайнгайль використав один дріт для телеграфу, а як другий провідник використовувалась земля.

(В) Російський учений Олександр Попов створив перший радіоприймач у 1895 році.

(Г) У 1894 року англійський вчений Олівер Лодж удосконалив радіокондуктор шляхом автоматизації процесу його струсу. Для цього використовувались або електродзвоник, або електро-механічний пристрій з молоточком.

(Д) До виникнення радіо, була значна кількість досліджень, патентів та практичних застосувань відносно існуючого на той час електричного телеграфу, де один або обидва дроти, що з'єднували телеграфні апарати, замінювали навколишнім середовищем: землею, водою, атмосферою.

Перевагами завдань закритої форми є надійність, об'єктивність, можливість швидкої оцінки мовних знань, мовних навичок і умінь, економічність розміщення завдань в тесті. Завдання закритої форми легко обробляються, тестування проводиться швидко. Простий алгоритм заповнення бланка відповідей знижує кількість випадкових помилок.

До недоліків відноситься висока ймовірність вгадування правильних відповідей. Не враховується вміння іноземних студентів формулювати відповіді.

Завдання відкритої форми (тести з вільно сконструйованою відповіддю) припускають, що студент повинен доповнити основний текст, щоб отримати справжнє висловлювання.

Залежно від форми надання відповіді завдання відкритої форми можна розділити на дві великі групи: 1) *завдання з обмеженням на відповідь*; 2) *завдання з вільно сконструйованою відповіддю*.

У завданнях з обмеженням на відповідь студенти дають відповідь самостійно, проте формулювання завдання передбачає тільки один правильний варіант. До них відносяться:

а) *завдання на додаток* Наприклад:

Завдання. Доповніть визначення лінгвістичних термінів [5].

1. Слова, близькі за звучанням слова, але різняться значеннями – це ...

2. Слова з протилежним значенням – це ...

3. Слова, схожі за значенням, але різняться смисловими відтінками, сферою вживання – це ...

Такі завдання мають обмежену сферу застосування в лексико-граматичних тестах, так як спрямовані в першу чергу на перевірку рівня во-

лодіння мовними знаннями й соціокультурними фактами.

б) завдання на трансформацію. Наприклад:

Завдання. Закінчіть речення, використовуючи прийменники у зв'язку з, через, від і слова в дужках поставте в правильні відмінкові форми [5].

1. Він все забув ... (хвилювання).

2. Олена вступила до університету (хороші знання).

3. Рослини і тварини гинуть ... (зміни клімату).

Завдання. Прочитайте речення зі значенням мети. Замініть прості речення складними [5].

1. Цей прилад призначений для визначення температури води.

2. Для правильної відповіді на питання треба вивчити статтю в словнику.

3. Делегація прибула в країну для підписання договору про співпрацю.

Завдання. Прочитайте речення з дієсловами руху. Замініть їх реченнями з протилежним змістом [5].

1. Антон виніс речі з моєї кімнати.

2. Хлопчик вбігає в кімнату й кличе сестру.

3. Незабаром птахи полетять на південь.

4. Ми підійшли до університету й зупинилися.

У завданнях з вільно сконструйованою відповіддю студенти дають вільні відповіді, обмежень немає. Формулювання завдання передбачає наявність еталона, в якості якого зазвичай виступає найбільш правильна відповідь з описом його характеристик і ознак якості. Наприклад:

а) завдання на завершення (відповіді на питання, заповнення анкети, резюме, написання побутового та ділового листа за заданою програмою).

Завдання. Візьміть участь в діалозі. Дайте відповідь на репліку співрозмовника [6].

– Вибачте, ви не знаєте, де тут готель «Франція»?

–

– Ви непогано говорите українською. Скільки часу ви вивчали мову?

– Де?

–

Завдання. Прочитайте текст про великого українського поета Тараса Шевченка. Скажіть: а) що вмів робити Т. Шевченко, коли ще не навчався у Петербурзі; б) чим він любив займатися в дитинстві? [6].

Завдання. Ви хочете отримати в Україні цікаву роботу. Напишіть про себе. Виклад інформації повинен бути повним, логічним і зв'язним (не менше 10 речень). Ви можете використовувати подані нижче питання [1].

– Як вас звати?

– Коли і де ви народилися?

– Де ви живете в даний час?

– Де ви вчилися раніше?

– Хотіли б ви продовжувати свою освіту? Де?

– Хто ви за фахом?

– Які іноземні мови ви знаєте? Як ви володієте цими мовами?

б) завдання на внутрішньомовні перефразування (передача змісту тексту своїми словами). Таке завдання вимагає від іноземних студентів: вміння встановлювати зв'язки між подіями / явищами, причиною / наслідком; пояснювати значення слів і підбирати до них синоніми. Наприклад:

Завдання. Прослухайте діалог. Скажіть, про що говорять учасники діалогу? Яку пораду отримав Андрес?

– Джонатан, я хотів би з тобою порадитися.

– Так, будь ласка, Джонатан. Щось сталося?

– Мені пропонують на канікулах поїхати у Львів. Там проводяться літні курси з української мови. Я знаю, що ти вже був там в минулому році. Як ти вважаєш, мені варто погоджуватися?

– Звичайно, варто. У Львові хороші умови для навчання й відпочинку.

Завдання. Прочитайте текст. Напишіть конспект / тези тексту / анотацію до тексту.

Завдання. Прослухайте уривок з лекції. Підготуйте відповіді на запитання: Яка тема лекції? Яка її головна думка? Як дана лекція пов'язана з попередньою/ наступною?

Завдання зі вільно сконструйованою відповіддю належать до числа найбільш ефективних видів тестових завдань, так як при їхньому виконанні перевіряється не тільки розуміння змісту тексту, а й уміння передати його зміст різними мовними засобами відповідно до установки й комунікативної ситуації.

Під час проведення занять з іноземними студентами також варто застосовувати «Клоуз-тест» (cloze-test) – це специфічний тип тестового завдання відкритої форми, який передбачає відновлення в зв'язному тексті пропущених слів. Він має дві форми вираження: з фіксованим пропуском слів (наприклад, кожне п'яте чи сьоме слово) і нефіксованим, коли пропущені, наприклад, тільки слова певної групи [12, с. 93].

В основі клоуз-тесту лежить зв'язний текст, який є закінченим за змістом викладом фактів або подій, а пропущені слова досить легко відновлюються за рахунок контексту.

Процедура тестування передбачає осмислення інформації, яка подана до пропуску, аналіз граматичної структури, вибір з довготривалої пам'яті пропущених елементів тексту.

Студенти отримують завдання прочитати текст про себе двічі. Під час першого читання вони знайомляться з його загальним змістом, під час другого – заповнюють пропуски тими словами, які вони вважають необхідними для відновлення змісту всього тексту.

Правильність заповнення пропусків свідчить про точність розуміння тексту у взаємозв'язку лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників, представлених в ньому, а також про володіння лексичним матеріалом в процесі читання. Наприклад:

Завдання. Прочитайте текст. Заповніть пропуски дієсловами руху без префіксів і з префіксами в потрібній формі [10].

Повернення

Сьогодні останній день нашого відпочинку біля моря. ми чудово відпочили, купалися, засмагали, _____ містом і _____ автобусом на екскурсії. Завтра нам потрібно _____. Поїзд відправляється о 17:30, так що з ранку ми ще встигнемо _____ на море й покупатися. Потім будемо збиратися. Наші нові друзі хочуть _____ нас. Вони _____ за нами о пів на п'яту, і ми разом _____ на вокзал.

Нам необхідно ще багато чого зробити. По-перше, потрібно _____ в бібліотеку, щоб _____ бібліотечні книги. По-друге, _____ в Інтернет-кафе, щоб дізнатися, чи немає листів.

Тут багато красивих сувенірів. Багато ваз та виробів із дерева, тому так хочеться _____ додому невеликий подарунок. Але як _____ додому всі ці сувеніри?!

Після обіду зберемо речі й ще раз _____ на море. Потім друзі допоможуть _____ до автобуса вализи. Через добу ми _____ до Києва. Там живе наш друг. Він водить машину і _____ на вокзал. Ми попросили його, щоб він залишив машину на стоянці й _____ до поїзда, зустрів нас. Крім того, він допоможе нам _____ речі до будинку.

У Львові було прекрасно, ми не хочемо звідси _____ . Але починається навчальний рік. Ми вирішили, що в майбутньому році знову _____ сюди.

Переваги клоуз-тесту полягають у наступному: 1) студенти не просто вибирають готову форму з числа запропонованих, але самі складають відповідь відповідно до завдання; 2) для виконання завдання потрібно зрозуміти зміст тексту й встановити взаємозв'язок між фактами; 3) перевіряється великий обсяг матеріалу та його концентричність, що дає можливість опиратися на отримані в ході навчання мовні навички та вміння; 4) економічність за часом.

Негативним моментом є те, що при тестуванні іноземний студент не має достатньо часу для аналізу смислового змісту й структури тексту, що може призвести до випадкових помилок в клоуз-тестах.

Таким чином, особливість клоуз-тесту полягає в тому, що ситуація в ньому представлена у вигляді зв'язного тексту (як монологу, так і діалогу) і співвідноситься, з одного боку, з мовою, а з іншого – з позамовною дійсністю. Звідси випливає, що успішність виконання клоуз-тесту залежить, з одного боку, від того, наскільки швидко студент може зрозуміти весь текст і відновити зв'язки між подіями або станами персонажів, описаними в тексті. З іншого боку, адекватне розуміння тексту в тестовій ситуації забезпечують володіння лексикою того матеріалу, що вивчається, знання граматичних форм і мовна здогадка.

Головними перевагами завдань відкритої форми є: 1) неможливість вгадати відповідь; 2) комплексність і концентричність перевірки рівня сформованості мовних знань, мовних навичок і умінь; 3) прояв творчого начала в процесі контролю.

Список літератури:

1. Арделян М.В., Борисова А.О., Король А.В. Практикум з української мови для іноземних студентів: навчально-методичний посібник для студентів-іноземців усіх факультетів з дисципліни «Українська мова як іноземна». Харків, 2015. 153 с.
2. Бойко Г. Лексико-граматичні тести та вправи з української мови як іноземної в контексті оцінювання мовної компетенції у студентів-іноземців технічних спеціальностей (Архітектура). *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2015. Випуск 11. С. 57–64.
3. Булава Н.Ю. Українська мова. Тестові завдання для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Частина 1: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 156 с.
4. Булава Н.Ю. Українська мова. Тестові завдання для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Частина II: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2018. 102 с.
5. Зозуля І.Є., Мошноріз М.М. Розмовно-лексичний курс з української мови для слухачів підготовчого відділення: навчальний посібник для іноземних студентів. Вінниця: ВНТУ, 2018. 68 с.

Основні труднощі при складанні завдань відкритого типу полягають в тому, що тестова ситуація вимагає наявності однозначної правильної відповіді, що в завданнях даного типу неможливо. Дана особливість ускладнює стандартизацію тесту, ускладнює процедуру тестування й збільшує час його проведення. Для об'єктивної оцінки результатів необхідна розробка еталонів відповіді.

Отже, лінгвістичні тести (тести з української мови як іноземної) мають свою специфіку. Вона полягає в тому, що запропонований матеріал подається не у вигляді теоретичного матеріалу, а у вигляді вправ підсумкового, узагальнюючого характеру, що носять практичний характер. Тести складаються зі списку слів на задане правило або на систему правил, речень, у такому разі тест має узагальнюючий характер.

Як підтверджує наш багаторічний досвід, велику користь може принести перевірка знань відразу всіх студентів у формі невеликих за об'ємом контрольних завдань, тестами. Тести є не тільки «найекономнішою формою контролю», але і об'єктивнішим показником ступеня засвоєння іноземними студентами мовного матеріалу, ніж дані поточної, індивідуальної перевірки.

Висновки й пропозиції. Тестування є важливим засобом контролю сформованості належного рівня володіння українською мовою іноземними студентами. Його правильне й доцільне використання дозволить перейти від суб'єктивного оцінювання до об'єктивного обґрунтованого неупередженого контролю за рівнем сформованості необхідних знань, умінь і навичок студентів.

Робота за тестами – це такий вид діяльності, що забезпечує цілеспрямовану організацію мисленнєвого процесу, розвиває логічне мовлення, сприяє вибору правильних варіантів, формує навички правопису, підвищує культуру мовлення, викликає інтерес до конкретного граматичного матеріалу та сприяє кращому його засвоєнню. Разом з тим слід наголосити на тому важливому факті, що не всі знання й уміння, необхідні для вільного володіння українською мовою іноземними студентами, викладач може перевірити за допомогою тестів, зокрема, до таких знань і умінь слід віднести ті, що вимагають розкриття творчого потенціалу студентів, навичок письма, читання та говоріння. У зв'язку з цим, за нашими переконаннями, не можна відмовлятися від традиційних, перевірених часом форм контролю, наприклад усних відповідей, контрольних письмових робіт, екзаменів. Взаємозалежність їхнього використання і вважаємо перспективним напрямом нашого дослідження.

6. Зозуля І.Є., Присяжна О.Д., Новак О.М. Тексти для читання (початковий етап) Частина 1 : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 83 с.
7. Ісаєнко Т.К., Козуб Г.М. Система тестів з української мови як іноземної для студентів усіх спеціальностей : практикум. Полтава : ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2010. 50 с.
8. Мазурик Д., Кревс В. Комплексний тест як різновид проміжного контролю знань. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць*. 2006. Вип. 1. С. 39–41.
9. Парашенко Л.І., Леонський В.Д., Леонська Г.І. Тестові технології в навчальному закладі : метод. посіб. Київ : ТОВ «Майстерня книги», 2006. 217 с.
10. П'яст Н.Й., Андрікевич А.І. Методичні вказівки з курсу «Українська мова для іноземних студентів (початковий етап навчання)». Завдання підвищеної складності. Вінниця : ВНТУ, 2010. 52 с.
11. Романова О.О. Вивчення української мови як іноземної (тестовий контроль мовної компетенції). *Вісник Харківського національного університету. Збірник наукових праць «Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки»*. Вісник № 18. 2011. С. 207–213.
12. Шибко Н.Л. Общие вопросы методики преподавания русского языка как иностранного : учебное пособие для иностранных студентов филологических специальностей (электронное издание). Москва, СПб. : Златоуст, 2015. 336 с.

References:

1. Ardelyan M.V., Borysova A.O., Korol A.V. (2015). *Praktykum z ukrayinskoyi movy dlia inozemnykh studentiv: navchalno-metodychnyj posibnyk dlia studentiv-inozemciv usih fakultetiv z dyscypliny «Ukrayinska mova yak inozemna»* [Workshop on Ukrainian language for foreign students: a manual for foreign students of all faculties in the discipline "Ukrainian as a Foreign Language"]. Kharkiv. (in Ukrainian)
2. Boiko H. (2015). *Leksyko-hramatychni testy ta vpravy z ukraïnskoyi movy yak inozemnoyi v konteksti otsiniuvannya movnoyi kompetentsii u studentiv-inozemtsiv tekhnichnykh spetsialnostei (Arkhitektura)* [Lexical-grammatical tests and exercises in the Ukrainian as a foreign language in the context of assessing the language competence of foreign students of technical specialties (Architecture)]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoyi movy yak inozemnoyi*. Vyp. 11, pp. 57–64.
3. Bulava N.Yu. (2017). *Ukrainska mova. Testovi zavdannia dlia slukhachiv-inozemtsiv pidhotovchoho viddilennia. Chastyna I: navchalnyi posibnyk* [Test assignments for foreign students of the preparatory department. Part 1 : Tutorial]. Vinnytsia : VNTU. (in Ukrainian)
4. Bulava N.Yu. (2018). *Ukrainska mova. Testovi zavdannia dlia slukhachiv-inozemtsiv pidhotovchoho viddilennia. Chastyna II: navchalnyi posibnyk*. [Test assignments for foreign students of the preparatory department. Part 2 : Tutorial]. Vinnytsia: VNTU. (in Ukrainian)
5. Zozulia I.Ye., Moshnoriz M.M. (2018). *Rozmovno-leksychnyi kurs z ukraïnskoi movy dlia slukhachiv pidhotovchoho viddilennia : navchalnyi posibnyk dlia inozemnykh studentiv* [Speaking and lexical course of the Ukrainian language for students of the preparatory department : a textbook for foreign students]. Vinnytsia : VNTU. (in Ukrainian)
6. Zozulia I.Ye., Prysiazna O.D., Novak O.M. (2015). *Teksty dlia chytannia (pochatkovyi etap) Chastyna 1: navchalnyi posibnyk* [Texts for reading (Initial Stage) Part 1: Tutorial]. Vinnytsia : VNTU. (in Ukrainian)
7. Isaienko T.K., Kozub H.M. (2010). *Systema testiv z ukraïnskoi movy yak inozemnoi dlia studentiv usikh spetsialnostei : praktykum* [System of tests of the Ukrainian as a foreign language for students of all specialties : workshop]. Poltava : PoltNTU im. Yu. Kondratiuka. (in Ukrainian)
8. Mazuryk D., Krevs V. (2006). *Kompleksnyi test yak riznovyd promizhnoho kontroliu znan* [Comprehensive test as a kind of intermediate knowledge control]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats*. Vyp. 1, pp. 39–41.
9. Parashchenko L.I., Leonskyi V.D., Leonska H.I. (2006). *Testovi tekhnolohii v navchalnomu zakladi : metod. posib.* [Testing technology in an educational institution: a methodological manual]. Kyiv : TOV «Maisternia knyhy». (in Ukrainian)
10. Piast N.Y., Andrikevych A.I. (2010). *Metodychni vkazivky z kursu «Ukrainska mova dlia inozemnykh studentiv (pochatkovyi etap navchannia)»*. *Zavdannia pidvyshchenoi skladnosti* [Methodical instructions for the course "Ukrainian language for foreign students (initial stage of training)". Task of increased complexity]. Vinnytsia : VNTU. (in Ukrainian)
11. Romanova O.O. (2011). *Vyvchennia ukraïnskoi movy yak inozemnoi (testovyi kontrol movnoi kompetentsii)* [Study of the Ukrainian as a foreign language (test control of language competence)]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu. Zbirnyk naukovykh prats «Vykladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky»*. Visnyk № 18, pp. 207–213.
12. Shybko N.L. (2015). *Obshchye voprosy metodyky prepodavaniya russkogo yazyka kak ynostrannogo : uchebnoe posobyie dlia ynostrannykh studentov fylolohycheskykh spetsyalnostei (elektronnoe yzdanye)* [General issues of teaching Russian as a foreign language: a textbook for foreign students of philological specialties (electronic edition)]. Moskva, SPb. : Zlatoust. (in Russian)